

De grenzen van de landschappelijke verbeelding

Jurjen K. van der Hoek op zijn weblog. 30 oktober 2020

De grenzen van de landschappelijke verbeelding.

Het lijkt er onherbergzaam, daar in het koude noorden. Boven de poolgrens op ongeveer de 70° breedtegraad. Sandra Kruisbrink verbleef daar in het Noorse afgelegen dorp Ålvik tijdens de winter van 2019 in een artist residency. Op haar hadden de natuur en de stilte in dat gebied een grote aantrekkingskracht. De omgeving was een bron van inspiratie voor haar werken toen, en later thuis. Sandra zwierf er rond om de voor haar interessante omgeving in beeld te brengen, fotografisch op te slaan om terug in het atelier de sfeer naar haar idee te vertalen.

De gehanteerde combinatie van pastel en potlood geven een juiste stemming. Met potloodlijnen kan ze gedetailleerde vlakken zetten. Kruisbrink versimpelt de weelderige natuur van Noorwegen, het fjord en de bergen, de bossen tot een enkele boom of een kale rotswand. Maar door de ijle tekeningen waait een warmte. Over de kille rotsformaties is een koele nevel gelegd. In die mist steken kale bomen hun takken omhoog. Ik hoef mijn dikke jas niet dicht te knopen, want het is er behaaglijk warm in Galerie Getekend waar Sandra Kruisbrink op dit moment haar werk laat zien. De lichte composities tekenen scherp af tegen de zwarte wanden van de galerie. Alsof lichten oplichten in de poolnacht.

Kruisbrink zoekt de grenzen van wat nog kan worden weggelaten, welke elementen strikt nodig zijn voor de essentie van de landschappelijke verbeelding. Dat het nog spreekt op de basis van de voorstelling, het nagenoeg niets. Meditatief, welhaast maniakaal, werkt ze in fijne lijnen, streepjes en stipjes de tere bast en de massieve stenen uit. Daarover of erachter geven vegen pastel transparant een noordelijk schrale sfeer weer. De wind die er nooit gaat liggen, de ruis die er altijd is. In de composities is voortdurend de dynamiek van de luchtbeweging in de atmosfeer herkenbaar. De hoorbare stilte ligt er evenwel in besloten. Zo is de fijnheid van de flora als grafische werkelijkheid benaderd, terwijl de toetsen subtiele kleur er een kunstige draai aan geven.

De grove den staat standvastig in de ziedende sneeuwjacht, de snerpemde wind die bevroren druppels voortjaagt. De naaldboom herken ik aan de naald, de loofboom liet elk blad vallen. Grote monumentale bomen worden tot gedroogde bloemen, bladen en stengels plat gedrukt en uitgedroogd tussen de bladzijden van een dik boek. Het herbarium in potlood en pastel op papier. Het raakt het monumentale karakter van de werkelijkheid kwijt.

Het onherbergzame karakter boven de poolcirkel is door Kruisbrink toegankelijk gemaakt. In de kale doodse sfeer brengt Sandra de charme in de bijna meest noordelijke punt van Scandinavië. De bergtoppen zijn te begaan, omdat ze meest op de duinen langs de Noordzeekust lijken. De massieve formaties lijken zanderige heuvels, transparant in al hun forse eenheid. Een zwakke blauwe tint schijnt door de wolkennevel, een zacht olijfgroen bedekt verlegen de velden. Meer kleur is niet nodig. Ik ga erin op, het maant tot rust en maakt de stilte. Een kalme omgeving om helemaal de drukte kwijt te raken om elke zucht wind te horen en iedere sneeuwvlok te zien vallen. De vredigheid overvalt me, de sereniteit sluit als een warme jas.

Tentoonstelling “Ålvik, recente tekeningen uit Noorwegen”, werk van Sandra Kruisbrink bij Galerie Getekend, Stationsstraat 6 in Heerenveen. Tot 16 november.

